Oświadczenie złożone przez senatorów Wadima Tyszkiewicza i Krzysztofa Kwiatkowskiego na 33. posiedzeniu Senatu w dniu 26 listopada 2021 r.

Oświadczenie skierowane do ministra spraw wewnętrznych i administracji Mariusza Kamińskiego

Zwracamy się z prośbą o zwrócenie przez ministerstwo uwagi na kilka faktów, co z pewnością może zmienić na lepsze sytuację uchodźców z Białorusi, którzy często mają polskie korzenie. Borykają się oni z problemami proceduralnymi w staraniach o pobyt stały lub czasowy oraz zgodę na podjęcie zatrudnienia. Duża liczba emigrantów z Ukrainy, którzy osiedlają się w Polsce i chcą podjąć zatrudnienie, ma podobne problemy, a ich mnogość powoduje ogólnie wydłużenie rozpatrzenia zgłaszanych spraw w urzędach wojewódzkich. Ich sprawy są traktowane tak samo jak sprawy uchodźców z Białorusi, tymczasem ci ostatni są niejednokrotnie w bardzo trudnej sytuacji, opuszczając swój kraj z dnia na dzień, uciekając przed reżimem Łukaszenki. Uproszczenie procedur i umożliwienie realizacji wniosków poprzez systemy informatyczne byłoby korzystne dla Polski z kilku powodów, a mianowicie:

1) obywatele Białorusi chętnie korzystają z azylu w Polsce ze względu na bliskość swojego kraju;

2) osiedlając się w Polsce, szukają przede wszystkim źródeł dochodu i automatycznie stają się podatnikami w Polsce;

3) osiedlając się w Polsce, znajdują lokale mieszkaniowe, w których zamierzają egzystować, które remontują, i inwestują w poprawienie jakości swojego życia w Polsce.

Z tych powodów warto zmienić kilka ustaw, które usprawniłyby procedury uzyskiwania prawa do wykonywania wyuczonego zawodu oraz prawa do uzyskiwania zgody na podjęcie zatrudnienia. Przejrzystość procedur i możliwość elektronicznego sprawdzenia, na jakim etapie jest sprawa, w wielu przypadkach znacznie poprawiłyby i tak skomplikowaną nową sytuację uchodźców.

Pragniemy zauważyć, że Białoruś jest krajem sąsiedzkim dla Polski, nasze narodowości niewiele różnią się kulturowo, a nasze społeczeństwa nie odbiegają od siebie wykształceniem i tylko bardzo trudna sytuacja polityczna zmusza Białorusinów do emigracji i szukania nowego domu. To tak, jak kiedyś Polacy szukali swojej szansy na zachodzie Europy. Szybka zmiana procedur oraz umożliwienie ich realizacji w systemie informatycznym znacznie zwiększyłyby możliwości adaptacyjne emigrantów, od czego zależą losy bardzo wielu ludzi, którzy nie pozostaną bez wpływu na dalsze znaczenie Polski na tle Europy.

Problemy, na jakie natrafiają Białorusini w kontaktach z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim, są następujące.

1. Wydłużony czas oczekiwania na wydanie decyzji w sprawie wydania zezwolenia na pobyt stały lub czasowy, bardzo często od 8 do 12 miesięcy.

2. Utrudnione złożenie wniosku o pobyt – każdorazowo wiąże się to ze złożeniem odcisków palców obywatela, którego można dokonać tylko w LUW w Gorzowie Wielkopolskim po wcześniejszej elektronicznej rejestracji. Rejestracja na takie spotkanie nie jest przejrzysta, jest bardzo utrudniona z uwagi na liczbę innych obcokrajowców, zwłaszcza działających przez różnego rodzaju przedstawicieli. Na chwilę obecną LUW nie ma wolnych terminów do końca 2021 r.

3. Brak na stronie LUW przejrzystej, zrozumiałej, pełnej i dobrej informacji (np. zielona karta – uchodźstwo i inne) oraz potrzebnych wniosków (np. o świadczenia pieniężne i inne) dla obywateli obcych krajów. Brak jest linków, gdzie takie informacje można uzyskać. Nastręcza to wiele trudności i frustracji osobom nie zawsze doskonale znającym język polski, zwłaszcza w dobie pandemii, kiedy informację można uzyskać tylko drogą telefoniczną.

Przykładowo problemy z uzyskaniem w odpowiednim czasie zezwolenia na pracę z Ministerstwa Zdrowia mają lekarze, zarówno w województwie lubuskim, jak i w innych województwach. Zróżnicowany jest w tych województwach czas oczekiwania na taki dokument, a wszystko w sytuacji, gdy polska służba zdrowia boryka się z brakiem specjalistów. To tylko jeden z aspektów tych złożonych problemów.

Prosimy Pana Ministra o ustosunkowanie się do poruszonych aspektów i odpowiedź na pytanie, czy ministerstwo ma plany co do zmiany obecnej, trudnej sytuacji obcokrajowców, przede wszystkim z Białorusi

i Ukrainy.

Krzysztof Kwiatkowski
Wadim Tyszkiewicz